

Heerlen

Raadsvoorstel

Heerlen,
12 mei 2026

Vergadering
gemeenteraad
Heerlen

Datum
raadsvergadering
24 juni 2026

Documentnummer
794891

Agendapunt

Onderwerp

Kennisneming van jaarrekening en jaarverslag 2025 en zienswijze op begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 (Ondernemingsplan 2027) van de Gemeenschappelijke Regeling Historisch Centrum Limburg (GR HCL).

Inleiding/aanleiding

De gemeente Heerlen heeft de jaarrekening en het jaarverslag van 2025 en het Ondernemingsplan/begroting 2027 van de GR HCL ontvangen. Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt de raad geïnformeerd over de jaarrekening en wordt aan de raad verzocht de zienswijze op de begroting 2027 van de GR kenbaar te maken. Zowel de eventuele zienswijzen als de overige reacties op de begroting kunnen leiden tot tekstuele aanpassingen van de definitieve begroting die aan het algemeen bestuur zal worden voorgelegd.

Voor 2026 werd de GR HCL gevormd door het Rijk, de gemeente Maastricht en de gemeente Heerlen. Op 1 januari 2026 zijn het Waterschap Limburg en elf Limburgse gemeenten tot de GR HCL toegetreden, waardoor de GR gewijzigd is. Waarschijnlijk ontstaat per 1 januari 2027 wederom een nieuwe situatie. Dan treedt de nieuwe Archiefwet in werking en treedt het Rijk uit de GR.

Het HCL voert diverse werkzaamheden, taken en bevoegdheden uit op het terrein van archiefbeheer en cultuurhistorie. Het HCL adviseert aangesloten overheidsorganisaties bijvoorbeeld over (digitaal) archiveren en helpt overheidsinformatie al vanaf het moment dat deze wordt aangemaakt duurzaam, betrouwbaar en toegankelijk te houden. Het HCL beheert verschillende archieven en collecties en zorgt ervoor dat deze toegankelijk zijn voor een breed publiek. Sinds 2024 maakt de gemeente Heerlen gebruik van het E-depot van het HCL. Dit is een voorziening voor het duurzaam bewaren en toegankelijk houden van digitale informatie, zowel tijdelijk als permanent. In een steeds verder digitaliserende werkomgeving neemt het belang van het E-depot toe. Gemeenten zijn wettelijk verplicht om digitale archiefbescheiden duurzaam te beheren en raadpleegbaar te houden. Het E-depot is hiervoor een noodzakelijke randvoorwaarde. Omdat de gemeente Heerlen deelnemer is in de GR HCL, wordt deze voorziening bij het HCL afgenomen. De werkzaamheden en kernactiviteiten zullen voor 2027 niet wezenlijk veranderen en vinden plaats in de regio op twee locaties c.q. archiefbewaarplaatsen: in Heerlen en Maastricht.

1. Jaarrekening en jaarverslag 2025

De jaarrekening werd afgesloten met een positief gerealiseerd resultaat van € 967.960. Het positieve jaarrekeningsaldo is conform voorstel als volgt bestemd in het algemeen bestuur van het HCL:

- Toevoeging van een bedrag van € 590.314, overeenkomend met de van het Nationaal Archief ontvangen afkoopvergoeding in het kader van de voortijdige beëindiging van het project AMV, aan de Voorziening transitie het HCL.
- Toevoeging van een bedrag van € 22.011 aan de Overige reserve, zodat deze qua omvang gelijk is aan de maximale omvang zoals opgenomen in de GR-bepalingen.
- Instellen van een specifieke Bestemmingsreserve Rijk met toevoeging van een bedrag van € 82.648.
- Toevoeging van een bedrag van € 150.143 aan de Bestemmingsreserve Maastricht – conform lumpsumverhouding met Heerlen - waarmee specifieke activiteiten ten behoeve van specifiek Maastricht kunnen worden gefinancierd.
- Toevoeging van een bedrag van € 122.844 aan de Bestemmingsreserve Heerlen – waarmee specifieke activiteiten ten behoeve van specifiek Heerlen kunnen worden gefinancierd.

Standpunt Heerlen

In de vergadering van het algemeen bestuur van de GR HCL van 8 april 2026 is de portefeuillehouder van de gemeente Heerlen niet akkoord gegaan met bovenstaand voorstel voor resultaatbestemming van het jaarrekeningresultaat 2025. Heerlen heeft aangegeven dat het opbouwen van reserves in de GR onwenselijk is en heeft voorgesteld om het positieve saldo uit te keren.

2. Ondernemingsplan/begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

In 2026 is de GR HCL ingrijpend gewijzigd door de toetreding van elf gemeenten en het Waterschap Limburg. Ook in 2027 ontstaat een nieuwe situatie: per 1 januari 2027 treedt de nieuwe Archiefwet in werking en treedt daaraan gekoppeld het Rijk uit de GR. In de nieuwe Archiefwet ligt de nadruk op digitalisering, ketenverantwoordelijkheid en duurzaam informatiebeheer. Voorgaande heeft invloed op de strategische koers van het HCL voor de komende jaren. Binnen de kaders van de kerntaken onderscheidt het HCL vijf strategische pijlers. Het Ondernemingsplan 2027 operationaliseert de strategische pijlers in concrete, meetbare resultaten. Het HCL kiest in 2027 nadrukkelijk voor:

- het robuust inrichten van de organisatie na schaalvergroting;
- het positioneren van het HCL als digitaal knooppunt en duurzame archiefnutsvoorziening;
- het uniform uitvoeren van toezicht en advisering conform nieuwe wetgeving;
- het versterken van toegankelijkheid en maatschappelijke betekenis;
- het verdiepen van strategische samenwerking.

Voor de financiële vertaling en de effecten op de begroting van de gemeente Heerlen naar aanleiding van het ondernemingsplan verwijzen wij naar het onderdeel "kosten en dekking" in dit voorstel.

Kader

Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr)
Archiefwet 1995

Kernthema

Middelen en heffingen

Bevoegdheid

Raad

Voorstel

1. Bij wijze van zienswijze in te stemmen met de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 (Ondernemingsplan 2027) van de GR HCL.

Argumenten

1.1 *Het HCL legt met het Ondernemingsplan 2027 een sluitende begroting voor.* Hiermee kan de bestaande samenwerking op een verantwoorde wijze worden gecontinueerd.

Tegenargumenten en risico's

Geen

Kosten en dekking

In onderstaand overzicht staat de ontwikkeling van de bijdrage aan het HCL in relatie tot begroting van de gemeente Heerlen. In de meerjarenraming hanteert het HCL een jaarlijkse indexering van 2%.

Ontwikkeling Lumpsum bijdrage aan HCL

Ontwikkeling bijdrage aan HCL 2027-2030	2027	2028	2029	2030
Ondernemingsplan 2027 HCL (lump sum deel)	893.703	911.577	929.809	948.405
Ondernemingsplan 2027 E-depot	136.681	139.415	142.203	145.047
Ondernemingsplan 2027 Overige bijdragen	3.203	3.267	3.332	3.399
Totaal bijdrage ondernemingsplan Heerlen 2027-2030	1.033.587	1.054.259	1.075.344	1.096.851
Huidige begroting Heerlen *	850.000	869.000	888.000	888.000
Compensatie E-depot uit reserve Heerlen bij HCL **	136.681	139.415		
Saldo (nadeel) begroting	-46.906	-45.844	-187.344	-208.851

* De gemeentelijke begroting is gebaseerd op de meerjarenraming 2026-2029. De bijdrage van de gemeente Heerlen aan het HCL in 2030 is momenteel gebaseerd op onze bijdrage 2029. Deze is door het HCL in 2030 al geïndexeerd, maar in de gemeentelijke begroting nog niet. Zodra bij de gemeente Heerlen de begroting 2027 wordt opgesteld, worden daarin de financiële effecten meegenomen, inclusief de indexering van de bijdrage 2030.

** Bijdrage aan het E-depot

De gemeente Heerlen beschikt sinds de resultaatbestemming jaarrekening 2024 bij het HCL over een "reserve Heerlen". Dit tegoed wordt ingezet voor activiteiten van de gemeente Heerlen. Voor de bekostiging van de ontwikkeling en inzet van het E-depot wil Heerlen dit voor de jaren 2027 en 2028 (gelijk aan voorgaande jaren) betalen uit de bij

het HCL aanwezige "reserve Heerlen", zodat deze reserve nagenoeg volledig wordt uitgeput.

Communicatie

Het bestuur van de GR HCL wordt geïnformeerd over de zienswijze van de raad.

Evaluatie

N.v.t.

Planning, procedure en uitvoering

12 mei 2026: college

24 juni 2026: raad

30 juni 2026: verzenden zienswijze

Bijlagen

1. Jaarverslag 2025 Historisch Centrum Limburg
2. Jaarrekening 2025 Historisch Centrum Limburg
3. Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 Historisch Centrum Limburg (Ondernemingsplan 2027)

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de burgemeester,

de secretaris a.i.,

drs. R. Wever

drs. R. van Wuijtswinkel

Raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.

documentnummer ;

gezien het advies van de raadscommissie;

besluit:

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Wever